

CZU 343.985.4+343.132.1

DOI 10.5281/zenodo.8318682

**INEXACTITATEA PROCESUAL-
LEGISLATIVĂ CA CIRCUMSTANȚĂ
DE LIMITARE A POTENȚIALULUI
TACTICO-CRIMINALISTIC DE CERCE-
TARE LA FAȚA LOCULUI**

Constantin RUSNAC,
doctor în drept, conferențiar universitar

Tudor OSOIANU,
doctor în drept, profesor universitar

**PROCEDURAL-LEGISLATIVE
INACCURACY AS A CIRCUMSTANCE
LIMITING THE TACTICAL AND
FORENSIC POTENTIAL OF THE CRIME
SCENE INVESTIGATION**

Constantin RUSNAC,
PhD, associate professor

Tudor OSOIANU,
PhD, University Professor

În articolul elaborat autorii, prin prisma legislației procesual-penale, investighează limitele și posibilitățile tactico-criminalistice de efectuare a cercetării la fața locului de către ofițerul de urmărire penală. Este accentuat impactul normei asupra tacticii de efectuare a cercetării la fața locului. Utilizând diverse genuri și metode de interpretare a normelor procesual-penale, autorii identifică și explică unele inexactități normative, iar în vederea soluționării acestora elaborează recomandări de lege ferenda.

Cuvinte-cheie: organ de urmărire penală, cercetare la fața locului, infracțiune, procedeu probator, examinare.

In this article, the authors investigate the limits and the tactical-forensic possibilities of the crime scene investigation lead by the criminal investigation officer through the criminal procedure legislation. The impact of the norm on the tactics of the on-site investigation is emphasized. Using various genres and methods of interpreting criminal procedural rules, the authors identify and explain some normative inaccuracies and elaborate recommendations for their resolution.

Keywords: prosecuting authority, crime scene investigation, crime, evidentiary procedure, examination.

Introducere. Cercetarea la fața locului reprezintă activitatea procedurală al cărei obiect îl constituie percepția nemijlocită de către organele judiciare a locului unde s-a săvârșit fapta infracțională, descoperirea, fixarea, examinarea și ridicarea urmelor, precizarea poziției și stării mijloacelor materiale de probă, în vederea stabilirii naturii și împrejurărilor comiterii infracțiunii, a elementelor care să conducă la identificarea făptuitorului.

Corectitudinea criminalistică de efectuare a cercetării la fața locului influențează, deseori, întregul proces de cercetare a infracțiunilor. Prin urmare, nu întâmplător criminaliștii subliniază importanța cercetării la fața locului în vederea descoperii urmelor și obiectelor. În această ordine de idei urmează de menționat că cercetarea la fața locului reprezintă funda-

Introduction. The crime scene investigation is the procedural activity, whose purpose is the direct perception by the judicial authorities of the place where the criminal offence was committed, the discovery, fixing, examination and collection of traces, the determination of the position and condition of the material means of evidence, with a view to establishing the nature and circumstances of the commission of the offence and the elements leading to the identification of the perpetrator.

The forensic correctness of the on-site investigation often influences the entire crime investigation process. It is therefore no coincidence that forensic scientists emphasize the importance of the crime scene investigation to discover traces and objects. In this context, it should be noted that the on-site investigation

mentul cercetării infracțiunii și nu există nicio limită în privința minuțiozității cu care ea trebuie să fie efectuată.

Scopul articolului constă în elucidarea aspectelor normative, reglementate de legislația procesual-penală, care influențează rezultatul cercetării la fața locului.

Metode și materiale aplicate. Pentru realizarea scopului propus, ținând cont de specificul și caracterul complex al temei investigate, au fost folosite următoarele metode de cercetare: logică, sistematică și de comparare. Cercetările întreprinse se bazează pe studierea doctrinei și practicii judiciare.

Rezultate obținute și discuții. Legătura dintre prevederile criminalisticii și cerințele normelor procesual-penale nu este unilaterală. Studiarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova permite fundamentarea concluziei că în cursul creării și perfecționării sale au fost utilizate multe dintre regulile elaborate de tactica criminalistică. Fără doar și poate, toate recomandările tacticii criminalistice ar trebui să se bazeze pe respectarea strictă a legii [27].

„Astăzi, criminalistica este instrumentul principal al organelor de ocrotire a normelor de drept în lupta continuă împotriva criminalității, este arma intelectuală destinată protejării intereselor societății și ale cetățenilor, interacționează strâns cu științele dreptului procesual-penal, dreptului penal, constituind, în același timp, mecanismul destinat implementării practice a normelor procesual-penale și penale” [23, p.3].

În această ordine de idei, înțelegând efortul colosal depus de legiuitor în vederea reglementării raporturilor procesual-penale, intervenim cu unele recomandări de precizare și completare de ordin tactico-criminalistic a normelor ce reglementează procedura de efectuare a cercetării la fața locului. Astfel, ne propunem să transpunem inexactitățile legislative care, într-un fel sau altul, modelează și determină rezultatele cercetării la fața locului.

Ținând cont de opiniile autorilor de specialitate în ceea ce privește scopul „**cercetării la fața locului**” – „*un procedeu probatoriu care constă în cercetarea amănunțită a locului unde s-a comis fapta, cu scopul de a cunoaște exact situația locului săvârșirii infracțiunii, de a*

is the foundation of the crime investigation and there is no limit to the thoroughness with which it must be carried out.

The purpose of this article is to elucidate the normative aspects, regulated by criminal procedural law, which influence the outcome of the crime scene investigation.

Methods and materials applied. In order to achieve the proposed goal, taking into account the specific and complex nature of the investigated subject, the following research methods were used: logical, systematic and comparative. The research undertaken is based on the study of legal doctrine and practice.

Results obtained and discussion. The link between the forensic science stipulations and the requirements of the rules of criminal procedure is not one-sided. The study of the Code of Criminal Procedure of the Republic of Moldova allows to substantiate the conclusion that in the course of its creation and improvement many of the rules developed by forensic tactics were used. Without any doubt, all recommendations of forensic tactics should be based on strict compliance with the law [27].

“Today, forensic science is the main tool of the law enforcement agencies in the ongoing fight against crime, it is the intellectual weapon designed to protect the interests of society and citizens, it interacts closely with the sciences of criminal procedural law, criminal law, while constituting the mechanism for the practical implementation of procedural-criminal and criminal rules” [23, p. 3].

In this context, understanding the huge effort made by the legislator to regulate procedural-forensic relations, we intervene with some recommendations to clarify and complete the tactical-forensic rules governing the procedure for carrying out the on-site investigation. In this way, we intend to transpose the legislative inaccuracies, which, in one way or another, shape and determine the results of the crime scene investigation.

Taking into account the opinions of the specialized authors regarding the purpose of the “crime scene investigation” – “an evidentiary procedure consisting of a thorough search of the place where the crime was committed, in order to know the exact situation of the place where the crime was committed, to discover and fix the traces of the crime, to establish the position and

descoperi și fixa urmele infracțiunii, de a stabili poziția și starea mijloacelor materiale de probă și împrejurările în care infracțiunea a fost săvârșită” [2, p.48; 4, p.155; 9, p.25; 21, p.5], în comparație cu dispoziția art.118 alin.(1) CPP¹ identificăm că scopul procedurii probator este comprimat doar la „...*descoperirea și ridicarea urmelor ...*”, cu toate că în conținutul altor aliniate (3) – (5), (7) art.118 CPP mai identificăm alt scop – *cercetare/examinare a obiectelor și documentelor*. În acest sens, dacă privim prin prisma art.118 alin.(1) CPP, cu referire la scopul cercetării la fața locului, constatăm că acțiunile reprezentantului organului de urmărire penală care efectuează cercetarea la fața locului trebuie să se limiteze doar la descoperirea și ridicarea urmelor infracțiunii. Altfel spus, la etapa de pregătire a cercetării, până a ieși la fața locului, nu este necesar să fie implicați în componența grupeii operative de cercetare și alți specialiști (medic-legist, specialist în domeniul tehnicii informaționale, biolog etc.), deoarece obiectele și documentele, cadavrele existente la fața locului nu se vor examina, doar vor fi descoperite și ridicate – fapt care contravine prevederilor art.118 alin.(4), (5) și (7), art.120 CPP al RM.

Necesitatea examinării obiectelor și documentelor descoperite este una imperativă, care reprezintă chintesența cercetării la fața locului. Omiterea acestei acțiuni va determina imposibilitatea stabilirii caracteristicilor individuale proprii fiecărui obiect sau urme, „*a semnelor care ar caracteriza persoanele participante la comiterea infracțiunii, cum ar fi numărul lor, vârsta aproximativă, datele fizice, prezența anumitor deprinderi, capacități, diferite devieri psihice etc., circumstanțe care caracterizează latura obiectivă a infracțiunii, timpul, modul, acțiunile făptuitorului, consecințele infracțiunii, legătura causală dintre fapt și consecințe, descoperirea unor evenimente care ar caracteriza motivul și scopul infracțiunii, descoperirea circumstanțelor care ar contribui la comiterea infracțiunii*” [12, p.395], drept consecință nu va fi întocmit pe potrivă procesul-verbal de cercetare la fața locului. De asemenea, este evitată „... *cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei...*” [7, art.19,

state of the material means of evidence and the circumstances in which the crime was committed” [2, p. 48 ; 4, p. 155; 9, p. 25; 21, p. 5], in comparison with the disposition of the 1st paragraph of the 118th article of Criminal Procedure Code¹ we identify that the purpose of the evidentiary procedure is compressed only to “...*discovering and collecting traces ...*”, although in the content of other paragraphs (3) - (5), (7) of the same article we also identify another purpose - search/examination of objects and documents. In this regard, if we look through the prism of 118th article of the Code of Criminal Procedure, with reference to the purpose of the on-site investigation, we find that the actions of the representative of the prosecution authority conducting the on-site investigation must be limited only to the discovery and removal of traces of the crime. In other words, at the preliminary stage of the investigation, before going to the scene, it is not necessary to involve other specialists (forensic expert, specialist in the field of information technology, biologist, etc.) in the composition of the operative investigation group, because the objects, the documents and the bodies at the scene will not be examined, they will only be discovered and collected - which is contrary to the dispositions of 4th, 5th and 7th paragraph of the 118th article of the Code of Criminal Procedure, and also the 120th article of the Code of Criminal Procedure of the Republic of Moldova. The necessity of examining the objects and documents discovered is imperative and is the cornerstone of the on-site investigation. Failure to do so will make it impossible to establish the individual characteristics of each object or trace, “the signs that would characterize the persons involved in committing the crime, such as their number, approximate age, physical data, the presence of certain skills, abilities, various mental deviations, etc.”; circumstances characterizing the objective side of the crime, time, manner, actions of the perpetrator, consequences of the crime, causal correlation between fact and consequences, discovery of events characterizing the reason and purpose of the crime, discovery of circumstances contributing to the commission of the crime” [12, p. 395]; as a consequence the on-site investigation report will not be prop-

¹ Aici și în continuare se are în vedere CPP al RM.

¹ Here and further is taken into account the Code of Criminal Procedure of the Republic of Moldova.

28, 254], fapt de neadmis din punct de vedere procesual, deoarece ar avea loc încălcarea principiului oficialității și am admite neglijarea rolului activ al organului de urmărire penală. Statul nu-și onorează obligațiile sale pozitive ce reies din art. 2 al Convenției Europene a Drepturilor Omului [10].

Referitor la drepturile pozitive ale statului, urmează de menționat că este unanim recunoscut că drepturile omului nu oferă doar o protecție pentru libertatea individuală împotriva unui stat intruziv, dar se poate solicita, de asemenea, ca statul să ia măsuri pozitive pentru a asigura o garantare eficientă a dreptului. Curtea de la Strasbourg a recunoscut în mod progresiv obligațiile pozitive implicite ale statelor-părți, care decurg din drepturile stipulate în Convenție. În ultima perioadă, după cum afirmă Mowbray, obligațiile pozitive au o importanță tot mai mare în jurisprudența Curții Europene [24, p.5].

De asemenea, considerăm oportun ca legislația procesual-penală cu referire la scopul cercetării la fața locului să specifice expres obligativitatea fixării obiectelor și documentelor descoperite și examinate. Ca urmare a celor relatate *supra* recomandăm ca scopul cercetării la fața locului, reglementat de art.118 alin. (1) CPP, să distingă acțiunile de: *descoperire, examinare, fixare și ridicare*.

O altă inexactitate legislativ-procesuală, cum ar fi „... *ridicarea urmelor infracțiunii*...”, din conținutul art.118 alin.(1) CPP al RM, trece în abis principiul operativității, adică pregătirea permanentă pentru: a acționa în funcție de situația creată; aplicare rapidă și neîntârziată a mijloacelor tactice; activitate intensă, continuitate și caracter ofensiv în activitatea efectuată [23, p.19]. Acest principiu reiese și din practica CtEDO, unde, în cauza Railean c. Republicii Moldova (Hot. CtEDO 05.01.2010) s-a constatat că urmărirea penală a început cu nouă zile mai târziu decât producerea accidentului rutier [6].

Interpretând sintagma „... *ridicarea urmelor infracțiunii*...”, constatăm că cercetarea la fața locului poate fi efectuată doar în cazul în care se cunoaște cu certitudine că s-a comis o infracțiune: „*faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală*” [8, art.14 alin. (1)], consemnat în registrul nr.1.

erly perfected. It also avoids “... a complete and objective investigation of all aspects of the circumstances of the case...” [7, 19th, 28th, 254th art.], which is inadmissible from a procedural point of view, as this would violate the principle of officialdom and would allow the active role of the investigating body to be neglected. The State does not honor its positive obligations under the 2nd article of the European Convention on Human Rights [10]. With regard to the positive rights of the state, it should be noted that it is unanimously recognized that human rights not only provide protection for individual liberty against an intrusive state, but that the state may also be required to take positive measures to ensure an effective guarantee of the right. The Strasbourg Court has progressively recognized the implicit positive obligations of State Parties arising from Convention rights. During the recent times, as Mowbray states, positive obligations are of increasing importance in the jurisprudence of the European Court [24, p. 5]. We also consider it appropriate that the criminal procedural legislation with references to the purpose of the crime scene investigation should expressly specify the obligation to fix the objects and documents, which were discovered and examined. As a result of the above, we recommend that the purpose of the on-site investigation, regulated by the 118th article of the Code of Criminal Procedure, should distinguish the actions of discovery, examination, seizure and collection. Another legislative-procedural inaccuracy, such as “... the collection of the traces of the crime”, in the content of 1st paragraph of 118th article of the Code of Criminal Procedure of the Republic of Moldova, goes beyond the principle of operability, meaning permanent preparation to: act according to the situation created; quick and prompt application of tactical means; intense activity, continuity and offensive character in the activity carried out [23, p. 19]. This principle also emerges from the practice of the ECtHR, where, in the case of Railean v. Republic of Moldova (ECtHR Judgment 05.01.2010), it was found that the criminal prosecution began nine days after the road accident occurred [6]. When interpreting the phrase “... the removal of traces of the crime”, we note that the on-site investigation can only be carried out if it is known with certainty that a crime has been committed: “a harmful act (action or inaction) provided for

Altfel spus, în situația în care se *presupune* că s-a săvârșit o infracțiune, reprezentantul organului de urmărire penală nu ar putea efectua cercetarea la fața locului, prin prisma legislației procesuale, cu toate că, „o dată sesizat organul de urmărire penală trebuie să acționeze operativ în vederea ieșirii la fața locului, efectuării cercetării la fața locului, ridicării urmelor, dispunerii constatărilor medico-legale sau tehnico-științifice, identificării infractorilor, a părților vătămate, a martorilor, reținerii făptuitorului etc. Cu cât mai operativ va acționa organul de urmărire penală, cu atât mai mult crește posibilitatea administrării probelor și reținerii făptuitorului” [23, p.19].

În vederea redresării situații confuze create ca urmare a utilizării sintagmei „... ridicarea urmelor infracțiunii...”, considerăm oportun cercetarea noțiunii de cauză penală [7, art.6 p. 5], în cadrul căreia legiuitorul utilizează atât sintagma de „infracțiuni săvârșite”, cât și sintagma „infracțiuni presupus săvârșite”. În această ordine de idei recomandăm ca în conținutul art.118 CPP termenul „infracțiune/i” să fie completat cu sintagma „infracțiune/i presupus săvârșită/e”.

Vorbind despre procesul de ridicare a celor constatate în cadrul cercetării la fața locului, identificăm faptul că organul judiciar poate ridica „... mijloacele materiale de probă ...”.

„Constituie mijloc material de probă documentele în orice formă (scrisă, audio, video, electronică etc.) care provin de la persoane oficiale fizice sau juridice dacă în ele sunt expuse ori adevărate circumstanțe care au importanță pentru cauză” [7, art.157 alin. (1)].

Ținând cont de prevederile art.157 alin. (3) CPP, conchidem că organul de urmărire penală, care efectuează cercetarea la fața locului, nu ar putea să descopere și să ridice mijloace materiale de probă, deoarece ele se prezintă de către persoanele fizice și juridice la demersul organului de urmărire penală făcut din oficiu sau la cererea altor participanți la proces ori la demersul instanței făcut la cererea părților, precum și de către părți în cadrul urmăririi penale sau în procesul judecării cauzei.

Ba mai mult, mijloacele materiale de probă se anexează, prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței, la materialele dosarului și se păstrează atâta

by criminal law, committed with guilt and punishable by criminal penalties” [8, 1st paragraph of the 14th art.], recorded in 1st register. In other words, in a situation where it is assumed that a crime has been committed, the representative of the prosecution body could not carry out an on-site investigation, in terms of procedural law, even though “once notified, the prosecution body must act operatively in order to go out to the scene, carry out an on-site investigation, collect traces, order forensic or technical-scientific investigations, identify offenders, injured parties, witnesses, detain the perpetrator, etc. The more operational the prosecuting authority acts, the greater the possibility of administering evidence and detaining the offender” [23, p. 19]. In order to remedy the confusing situation created as a result of the use of the phrase “... the collection of traces of the offence...”, we consider it appropriate to investigate the notion of criminal case [7, 5th paragraphs of the 6th art.], in which the legislator uses both the phrase “offences committed” and the phrase “offences supposedly committed”. In this context, we recommend that the term “offence(s)” in the 118th article of the Code of Criminal Procedure to be supplemented by the phrase “offence(s) supposedly committed”. Speaking of the process of collecting what is found during the on-site investigation, we identify that the legal body may collect “... material means of evidence ...”. “Documents in any form (written, audio, video, electronic, etc.) from physical or legal officials shall constitute material evidence if they disclose or prove circumstances relevant to the case” [7, 1st paragraphs of the 157th art.].

Taking into account the dispositions of 3rd paragraph of the 157th art. of the Code of Criminal Procedure, we conclude that the criminal prosecution body, which conducts the investigation on site, could not discover and collect material means of evidence, since they are presented by physical and legal persons at the request of the criminal prosecution body made *ex officio* or at the request of other participants in the trial or at the request of the court made at the request of the parties, as well as by the parties in the criminal prosecution or in the process of the trial of the case. Moreover, the material means of evidence are attached, by an order of the prosecuting authority or by a court order, to the materials of the file and are kept

timp cât se păstrează dosarul.

În acest sens, grupa operativă de cercetare are în competență o arie de activități care nu pot fi realizate.

În opinia noastră necesită de utilizat doar termenul de urmă, deoarece din punct de vedere criminalistic noțiunea de „urmă” este una mai largă și ar trebuie de profitat de ea.

„În sensul larg al noțiunii de „urmă a infracțiunii” în criminalistică înțelegem totalitatea elementelor materiale a căror formare este determinată de săvârșirea unei infracțiuni. În acest sens, în noțiunea de „urmă a infracțiunii” vor intra nu numai urmele formate prin reproducerea construcției exterioare a unui obiect asupra altui obiect a așa-numitelor urme ale formei obiectelor, ci și diferitele resturi de materie sau obiecte a căror descoperire la locul faptei este determinată de săvârșirea unei infracțiuni sau ajută la identificarea autorilor acesteia” [26, p.201].

În concluzie, recomandăm că din conținutul art.118 alin.(1) să fie exclusă sintagma „... mijloacelor materiale de probă ...”.

O lacună lingvistică cu referire la cercetarea la fața locului există și prin faptul că legiuitorul a utilizat în conținutul art.118 CPP noțiunea de „încăpere” și „domiciliu”, termeni care prin natura sa sunt similari. În acest context apare întrebarea dacă termenul de „încăpere” utilizat de legiuitor are un alt mesaj și importanță decât termenul de „domiciliu”.

Conform dicționarului explicativ al limbii române prin domiciliu se înțelege casa sau locul unde locuiește cineva în mod statornic; locuință [16]. Iar prin încăpere se înțelege spațiul în interiorul unei clădiri.

Din punct de vedere lingvistic situația e clară: *domiciliu* e locul unde cineva, avându-și locuința principală, este ținut în evidență de autorități și își exercită drepturile cetățenești, iar încăpere este orice alt loc din interiorului unei clădiri. Iar termenul de „încăpere” este mai larg decât cel de domiciliu.

Situația este diametral opusă din punctul de vedere al legislației procesual-penale. Astfel, art. 6 p. 11) CPP definește „domiciliu” drept locuință sau construcție destinată pentru locuirea permanentă sau temporară a unei sau a mai multor persoane (casă, apartament, vilă, cameră la hotel, cabină pe o navă maritimă sau

as long as the file is kept.

In this respect, the task force is responsible for a range of activities that cannot be carried out.

In our opinion, only the term “trace” should be used, because from a forensic point of view the notion of “trace” is broader and should be used.

“In the broad sense of the notion of “trace of the crime” in forensic science we understand the totality of material elements whose formation is determined by the commission of a crime. In this sense, the notion of “trace of the crime” shall include not only traces formed by the reproduction of the external construction of an object on another object of the so-called traces of the shape of objects, but also the various remains of matter or objects whose discovery at the scene of the crime is determined by the commission of a crime or helps to identify its perpetrators” [26, p. 201]. In conclusion, we recommend that the phrase “... material means of evidence ...” be excluded from the content of the 1st paragraph of the 118th article.

A language deficiency with reference to the on-site investigation also exists in the fact that the legislator has used in the content of 118th article of the Code of Criminal Procedure the notion of “room” and “home” terms, which are similar in nature. In this context the question appears whether the term “room” used by the legislator has a different message and importance than the term “residence”.

According to the explanatory dictionary of the Romanian language, “residence” means the house or place where someone lives permanently; dwelling [16]. Moreover, “room” means the space inside a building.

From a linguistic point of view, the situation is clear: residence is the place where someone, having their main dwelling, is kept on record by the authorities and exercises their citizenship rights, and room is any other place inside a building. In addition, the term “room” is broader than residence. The situation is the opposite in terms of criminal procedural law. Thus, 6th Article, at 11th point) of the Code of Criminal Procedure defines “home” as a dwelling or building intended for the permanent or temporary residence of one or more persons (house, apartment, villa, hotel room, cabin on a sea or river vessel), as well as the rooms direct-

fluvială), precum și încăperile anexate nemijlocit la acestea, constituind o parte indivizibilă (verandă, terasă, mansardă, balcon, beci, *un alt loc de uz comun*). Prin noțiunea de *domiciliu*, în sensul prezentului cod, se înțelege și orice teren privat, automobil, navă maritimă și fluvială privată, birou.

Ca urmare, nu este clară necesitatea definirii domiciliului prin utilizarea termenului de încăpere. În concepția legislației procesual-penale, termenul de „*domiciliu*” este mai larg decât termenul de „*încăpere*”. În această dispută lingvistico-legislativă prioritate are interpretarea legislativă.

În concluzie la cele relatate *supra* recomandăm racordarea legislației procesual-penale la standardele lingvistice ale limbii române.

Vorbind despre cercetarea la fața locului în instituțiile publice sau private, constatăm că art.118 CPP nu reglementează astfel de situații, iar în vederea clarificării acesteia ne vom conduce de prevederile art. 279 alin. (2) CPP – „*Orice acțiune de urmărire penală în incinta unei unități publice sau private se poate efectua doar cu consimțământul conducerii sau al proprietarului acestei unități ori cu autorizația procurorului, iar în cazurile prevăzute de prezentul cod – cu autorizația judecătorului de instrucție*”.

Sintetizând cele expuse, prin prisma noțiunii de *domiciliu*, în special *birou*, constatăm că grupa operativă care are drept sarcină cercetarea unui birou, ce se află în încăperea unei instituții publice sau private, din punct de vedere tactic trebuie mai întâi să obțină consimțământul conducerii sau al proprietarului acestei unități, iar dacă nu au acest consimțământ, atunci trebuie să obțină autorizația judecătorului de instrucție. În cazul în care au obținut consimțământul conducerii sau al proprietarului unității se vor confrunta încă cu un obstacol: consimțământul persoanei care locuiește acolo unde se intenționează să se realizeze cercetarea la fața locului (*birou*). În caz de refuz, cu toate că există permisiunea conducerii sau proprietarului, se impune necesitatea autorizării acțiunii de urmărire penală. Toate acestea nu generează decât încălcarea regulii criminalistice „*timpul lucrează în favoarea făptuitorului*”. În consecință există probabilitatea de: delimitare incorectă a perimetrului ce urmează a fi cercetat; elaborare eronată de

ly attached thereto, constituting an indivisible part (veranda, terrace, attic, balcony, cellar, another place of common use). For the purposes of the present Code, the notion of residence shall also include any private land, automobile, private sea and river vessel, office.

As a result, it is not clear whether it is necessary to define domicile by using the term room. In the understanding of criminal procedural law, the term “domicile” is broader than the term “room”. In this linguistic-legislative dispute, legislative interpretation takes precedence.

In conclusion to the above, we recommend bringing the criminal procedure legislation into line with the linguistic standards of the Romanian language. Talking about on-site investigation in public or private institutions, we note that 118th article of the Code of Criminal Procedure does not regulate such situations, and in order to clarify this we will refer to the dispositions of the 2nd paragraph of the 279th art. of the Code of Criminal Procedure – “Any criminal prosecution in the premises of a public or private establishment may be carried out only with the consent of the management or owner of such entity or with the authorization of the prosecutor, and in cases provided for in this Code - with the authorization of the investigating judge”.

Summarizing the above, in the light of the concept of residence, in particular the office, we note that the task force tasked with searching an office located in the premises of a public or private institution must, from a tactical point of view, first obtain the consent of the manager or owner of the entity, and if they do not have this consent, they must obtain the authorization of the investigating judge. If they have obtained the consent of the manager or the owner of the entity they will still face an obstacle: the consent of the person who lives where they intend to carry out the search on the spot (office). In case of refusal, even if there is the permission of the manager or the owner, it is necessary to authorize the prosecution. All this only results in a violation of the forensic rule “time works in favor of the perpetrator”. Consequently, there is a likelihood of: incorrect demarcation of the area to be investigated; erroneous versions; loss of the possibility of examining traces and objects which are in imminent danger of being altered or disappearing. There is also a risk

versiuni; pierdere a posibilității de examinare a urmelor și obiectelor care prezintă un pericol eminent de modificare sau de dispariție. De asemenea, există riscul că nu va fi aplicată cea mai rațională metodă și procedeu de cercetare, cu excluderea posibilității de folosire a câinelui de urmărire și cu pierderea posibilității de a interpreta urmele descoperite etc.

Pericolul tergiversării cercetării la fața locului persistă și în cazul în care există necesitatea realizării acestei acțiuni într-o încăpere (casă, odaie din apartament etc.), care în mod legal proprietarul a transmis-o în posesie, cu indicare în contract a regulilor stricte de acces. În acest sens suntem într-o situația similară celei descrise anterior.

În opinia noastră, o altă inexactitate legislativă cu referire la subiectul cercetării la fața locului există în cazul infracțiunilor de violență în familie.

Legislația penală definește violența în familie [8, art.201¹ alin. (1)] drept: „*acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin:*

a) maltratare, alte acțiuni violente, soldate cu vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății;

b) izolare, intimidare în scop de impunere a voinței sau a controlului personal asupra victimei;

c) privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, neglijare, dacă au provocat victimei vătămare ușoară a integrității corporale sau a sănătății”.

Legislația procesuală penală cu privire la cercetarea la fața locului în cazul infracțiunii de violență în familie reglementează următoarele: „În caz de infracțiune de violență în familie, cercetarea la fața locului a **domiciliului** poate fi efectuată cu acordul victimei, iar dacă victima este o persoană minoră, cu acordul membrului major al familiei, altul decât făptuitorul”.

Analizând norma penală prin prisma locului săvârșirii infracțiunii, ca semn al laturii obiective, constatăm că el nu este unul obligatoriu. În acest context, vădit apare întrebarea: domiciliul este al cui? al unui membru sau al membrilor de familie ori este domiciliul unei terțe persoane?

Dacă este vorba de domiciliul unui mem-

that the most rational search method and procedure will not be applied, with the exclusion of the possibility of using the tracking dog and the loss of the possibility of interpreting the traces discovered, etc.

The danger of delaying the crime scene investigation persists even if there is a need to carry out this action in a room (house, bedroom of the apartment, etc.), which the owner has legally transferred in possession, with the indication in the contract of the strict rules of access. In this respect, we are in a similar situation to that described above.

In our opinion, another legislative inaccuracy with reference to the subject of the on-site investigation exists in the case of domestic violence offences.

Criminal law defines domestic violence [8, 1st paragraph of the 201/1 art.] as: “intentional action or inaction committed by a family member against another family member, manifested by:

(a) maltreatment, other violent actions, resulting in slight injury to bodily integrity or health;

b) isolation, intimidation with the aim of imposing will or personal control over the victim;

c) deprivation of economic means, including deprivation of primary means of subsistence, neglect, if they have caused the victim slight injury to body or health”.

The criminal procedure legislation on criminal scene investigation in case of the crime of domestic violence regulates the following: “In case of the crime of domestic violence, criminal scene investigation of the home may be carried out with the consent of the victim, and if the victim is a minor, with the consent of the adult family member other than the perpetrator”.

Analyzing the criminal norm through the prism of the place where the offence was committed, as a sign of the objective aspect, we see that it is not mandatory. In this context, the question clearly arises: whose domicile is it? Is it that of a member or family members, or is it that of a third person?

If it is the home of a member or family members, then the situation is clear, but if the crime of domestic violence was committed in the home of a third person, an absurd situation

bru sau al membrilor de familie, atunci situația e clară, dar în cazul în care infracțiunea de violență în familie a fost săvârșită în domiciliu unei persoane terțe se creează o situație absurdă: *cercetarea la fața locului a domiciliului poate fi efectuată cu acordul victimei*, fără a lua în calcul opinia proprietarului sau posesorului încăperii, ceea ce se contrapune cu art.279 alin. (3) CPP, „*Cercetarea, percheziția, ridicarea de obiecte și alte acțiuni procesuale la domiciliu pot fi efectuate doar cu consimțământul persoanei domiciliată la adresa respectivă sau cu autorizația respectivă*”.

De asemenea, necesită de discutat subiectul refuzului proprietarului sau posesorului de a permite accesul în anumite zone la locul unde se efectuează cercetarea, cu toate că există acordul în scris. În astfel de situații, în opinia noastră, cercetarea la fața locului poate avea caracter legal doar prin autorizarea judecătorului de instrucție, deoarece o asemenea cercetare nu are un caracter forțat, în comparație cu percheziția [7, art.128 alin. (4)]. Autorizația poate fi obținută în conformitate cu art.279 alin.(4) sau art.118 alin.(2) CPP.

Cu referire la subiectul autorizării cercetării la fața locului în cazul în care proprietarul sau posesorul nu-și dă acordul în scris de efectuare a acestei acțiuni, organul judiciar este determinat să realizeze și să respecte un algoritm de activități, ce trec peste principiul operativității și regula „*timpul lucrează în favoarea făptuitorului*” și impun întreruperea cercetării. Astfel, ofițerul de urmărire penală va fi impus să scrie un raport în adresa procurorului în vederea emiterii ordonanței de efectuare a cercetării la fața locului, iar „*despre efectuarea acțiunii respective este informat imediat, dar nu mai târziu de 24 de ore, judecătorul de instrucție care urma să dea autorizația respectivă*” [7, art.279 alin. (4)].

Vorbind despre întreruperea cercetării la fața locului, constatăm că nu există nicio normă procesual-penală care ar reglementa această situație. În vederea constatării situațiilor în care se impune întreruperea cercetării la fața locului, vom face trimitere la literatura de specialitate: „*cercetarea locului faptei poate fi întreruptă din motive temeinic justificate (condiții climatice, volumul mare al activităților, etc.) care vor fi menționate în cuprinsul procesului-*

results: the on-site investigation of the home can be carried out with the consent of the victim, without taking into account the opinion of the owner or possessor of the room, which is contrary to 3rd paragraph of the 297th article of the Code of Criminal Procedure, “Search, seizure, taking of objects and other procedural actions at home may be carried out only with the consent of the person domiciled at the address or with the authorization”. It is also necessary to discuss the issue of the denial of the owner or possessor to allow access to certain areas of the place where the search is carried out, despite the existence of written consent. In such situations, in our opinion, the on-site search can only be lawful with the authorization of the investigating judge, since such a search is not of a forced nature, compared to a search [7, 4th paragraphs of the 128th art.]. Authorization can be obtained in accordance with 4th paragraph of the 279th art. or with the 2nd paragraph of the 118th art. of the Code of Criminal Procedure.

With reference to the subject of authorizing the on-site search in case the owner or possessor does not give his written consent to carry out this action, the judicial body is determined to carry out and comply with an algorithm of activities, which override the principle of operability and the rule “time works in favor of the perpetrator” and require the interruption of the search. Thus, the prosecution officer will be required to write a report to the prosecutor with a view to issuing an order to carry out an on-site investigation, and “the investigating judge who was to give the relevant authorization shall be informed immediately, but not later than 24 hours, of the carrying out of the action in question” [7, 4th paragraphs of 279th art.].

Talking about the interruption of the on-site investigation, we note that there is no procedural-forensic rule that would regulate this situation. In order to establish the situations in which the on-site investigation must be interrupted, we refer to the literature: “the investigation of the crime scene may be interrupted for duly justified reasons (climatic conditions, high volume of activities, etc.) which will be mentioned in the report. In such a case, the necessary measures to protect and preserve the traces and to secure the crime scene will be ordered and recorded” [13].

verbal. *Într-o asemenea situație, vor fi dispuse și consemnate măsurile necesare pentru protejarea și conservarea urmelor și asigurarea corespunzătoare a locului faptei*" [13].

În concluzie specificăm că întreruperea cercetării la fața locului trebuie să fie reglementată procesual în vederea evitării situațiilor excepționale și a insinuațiilor. Reglementarea ar trebui să delimiteze circumstanțele care determină întreruperea cercetării la fața locului de circumstanțele care oferă posibilitatea ridicării obiectelor și documentelor în vederea examinării ulterioare.

Problema persoanelor care au dreptul să se afle la fața locului în timpul efectuării cercetării reprezintă, la fel, interes din punct de vedere tactic-criminalistic. Atât literatura de specialitate, cât și art.118 CPP menționează că la fața locului unde se efectuează cercetarea pot să se afle doar reprezentantul organului de urmărire penală și specialistul (ofițer criminalist, medic legist, medic etc.), alți participanți nefiind în drept să fie prezenți, iar dacă sunt, din punct de vedere tactic necesită a fi înlăturați.

Îndepărtarea persoanelor de la fața locului, precum și a angajaților organelor de drept care nu iau parte nemijlocit la cercetarea, paza locului și menținerea ordinii publice, reprezintă un deziderat a cărui încălcare poate determina: modificări la fața locului, contaminarea și distrugerea urmelor etc.

Procesul de cercetare la fața locului, la fel, e dezechilibrat prin prevederile art.118 alin. (3) CPP „*Organul de urmărire penală cercetează obiectele vizibile, iar în caz de necesitate, permite accesul la ele în măsura în care nu se încalcă drepturile omului.*(s.a.)”, deoarece nu e clar **cui trebuie să i se permită accesul**. Probabil este vorba de specialist.

În opinia noastră, în situația respectivă se impune crearea unui compromis dintre lege, necesități/interesul statului și drepturile fundamentale ale omului [6], determinând „*legislativul să caute echilibrul dintre interesul de a proteja drepturile persoanei în proces și statornicirea procedurilor eficiente de investigare a infracțiunilor*” [22].

În vederea dezvoltării subiectului din perspectiva tacticii criminalistice, dorim să menționăm faptul că munca grupei operative de cercetare se complică și prin faptul că per-

In conclusion, we specify that the interruption of the on-site investigation must be regulated in a procedural manner in order to avoid exceptional situations and insinuations. The regulation should distinguish between circumstances that lead to the interruption of the on-site investigation and circumstances that allow the possibility to collect objects and documents for further examination.

The question of who is entitled to be on the scene during the investigation is also of forensic interest. Both the literature and the 118th Article of the Criminal Procedure Code state that only the representative of the prosecuting authority and the specialist (criminal investigation officer, forensic expert, doctor, etc.) may be present at the place where the investigation is being carried out; other participants are not entitled to be present, and if they are present, from a tactical point of view they must be removed. The removal of persons from the scene, as well as employees of law enforcement agencies who are not directly involved in the search, security and maintenance of public order, is a requirement whose violation may result in: changes at the scene, contamination and destruction of traces, etc.

The process of on-site investigation is also unbalanced by the clauses of 3rd paragraph of the 118th Article of the Code of Criminal Procedure “The prosecution body shall search visible objects and, if necessary, allow access to them to the extent that human rights are not violated, as it is not clear to whom access should be allowed. Presumably, it is the specialist. In our opinion, in this situation a compromise must be made between the law, the needs/interest of the state and fundamental human rights [6], causing “the legislature to seek a balance between the interest of protecting the rights of the person in the process and the establishment of effective procedures for the investigation of crimes” [22]. In order to develop the subject from the perspective of forensic tactics, we would like to point out that the work of the task force is also complicated by the fact that the person consents to the search on site, but is opposed to examining certain objects directly on site (smartphone, notebook, etc.), citing the inviolability of privacy. In such cases, the examination can only continue with the authorization of the investi-

soana își dă acordul pentru cercetarea la fața locului, dar se împotrivesc ca să fie examinate anumite obiecte nemijlocit la fața locului (smartphone, notebook etc.), invocând inviolabilitatea vieții private. În asemenea situații activitatea de examinare poate fi continuată doar prin autorizarea judecătorului de instrucție. Iar dacă obiectul, documentul etc. a fost ridicat pentru a fi ulterior examinat, la fel, necesită să existe consimțământul persoanei de la care s-a ridicat.

Activitatea de examinare a obiectului, documentului etc. în sediului organului de urmărire penală nu este reglementată de legislația penală. Astfel, în procesul penal „*proba*” poate fi obținută doar în condițiile legii procesual-penale. Potrivit art. 93 alin. (1) CPP, probele sunt elementele de fapt dobândite în modul stabilit **de prezentul cod**. Conform art. 95 alin. (1) CPP, sunt admisibile probele pertinente, concludente și utile administrate în conformitate cu prezentul cod. În sensul art. 100 alin. (1) CPP, administrarea probelor constă în folosirea mijloacelor de probă în procesul penal, care presupune **strângerea și verificarea probelor** în favoarea și în defavoarea învinuitului, inculpatului, de către organul de urmărire penală, din oficiu sau la cererea altor participanți la proces, precum și de către instanța de judecată, la cererea părților, prin **procedee probatori prevăzute de prezentul cod**.

„Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, prin procedee probatorii respective” [11].

Ne aflăm în situația în care recomandările tactice necesită a fi plasate în câmpul legalității, pentru a respecta întru totul prevederile art. 2 alin. (4) CPP. Or, pentru a soluționa această problemă este necesar să se dispună constatarea tehnico-științifică, care poate dura în timp. De asemenea, poate fi dispusă expertiza judiciară, dar în acest caz necesită să fie începută urmărirea penală.

Fraza din art.118 alin. (3) CPP „*Locul cercetării poate fi înconjurat de colaboratorii organelor de menținere a ordinii publice*” este una incertă, deoarece nu este clar scopul colaboratorilor implicați în această acțiune. Se prezumă

gating judge. And if the object, document, etc. has been taken for further examination, it also requires the consent of the person from whom it was taken.

The activity of examining the object, document, etc. in the offices of the prosecuting authority is not regulated by criminal law. Thus, in criminal proceedings, “evidence” can be obtained only under the conditions of the criminal procedural law. According to 1st paragraph of the 93rd Art. of the Code of Criminal Procedure, evidence is the factual elements acquired in the manner established by this Code. According to 1st paragraph of the 95th Art. of the Code of Criminal Procedure, relevant, conclusive and useful evidence administered in accordance with this Code is admissible. For the purposes of the 1st paragraph of the 100 Art. of the Code of Criminal Procedure; the administration of evidence is the use of evidence in criminal proceedings, which involves the gathering and verification of evidence for and against the accused, the accused, by the prosecuting authority, *ex officio* or at the request of other participants in the proceedings, as well as by the court, at the request of the parties, through evidentiary procedures provided for in this Code. “Verification of evidence consists of the analysis of the evidence submitted, its conjunction with other evidence, the submission of new evidence and the verification of the source of the evidence, in accordance with the requirements of the Code of Criminal Procedure, through the respective evidentiary procedures” [11].

We find ourselves in a situation where tactical recommendations need to be placed in the field of legality, in order to fully comply with the provisions of the 4th paragraph of the 2nd art. of the Code of Criminal Procedure. However, in order to solve this problem, it is necessary to order a technical-scientific report, which may take time. Forensic expertise may also be ordered, but in this case, criminal proceedings must be initiated.

The sentence in the 3rd paragraph of the 118th Article of the Code of Criminal Procedure “The place of investigation may be surrounded by employees of the law enforcement bodies” is uncertain, as the purpose of the employees involved in this action is not clear. It is presumed that it is the guarding of the place. In order to

că este vorba de paza locului.

În vederea creării unui mesaj clar, care ar înlesni din punct de vedere tactic activitatea organului de urmărire penală, recomandăm radierea frazei enunțate *supra* și utilizarea prin analogie [7, art.127 alin. (5)] a textului: „În scopul asigurării securității, organele de urmărire penală pot antrena subdiviziuni ale instituțiilor prevăzute la art. 56 alin. (1) sau alte instituții. Identitatea persoanelor antrenate de organele de urmărire penală pentru asigurarea securității poate fi ascunsă sau/și deghizată, fapt care se consemnează în procesul-verbal”.

Nu suntem de acord cu sintagma „... *întocmește desene, schițe...*” din conținutul art.118 alin. (3) CPP. Considerăm oportună utilizarea doar a termenului *schiță* care în literatura de specialitate criminalistică este definită drept „*modalitate de reprezentare grafică a situației de la fața locului, a poziției obiectelor și urmelor, a raporturilor de distanță dintre acestea și are rolul de a ilustra elementele cuprinse în procesul-verbal și de a întregi celelalte mijloace de fixare a rezultatelor cercetării la fața locului*” [1, p.5].

Schița poate fi făcută în două modalități: planul-schiță și desenul-schiță.

„*Planul-schiță sau planul la scară presupune respectarea riguroasă a proporțiilor reale ale terenului sau obiectelor reprezentate, precum și a raporturilor de distanță dintre acestea, micșorate de un anumit număr de ori*” [25, p.86,88].

„*Desenul-schiță se realizează prin desena-rea, fără respectarea strictă a distanțelor și dimensiunilor reale ale suprafețelor sau obiectelor reprezentate, amplasamentul obiectelor fixându-se prin linii sau săgeți cu indicarea sub acestea a indicilor de măsurare obținuți*” [23, p.68].

Situație este similară și în cazul utilizării sintagmei „... *face mulaje și tipare de pe urme...*”. Dacă utilizarea termenului de *mulaj* este înțeleș și presupune „*Reproducere în ipsos sau în alte materiale plastice a unui obiect* [17] *prin turnare într-un tipar sau într-o matriță* [18]”, atunci termenul de *tipar* ridică semne de întrebare. Dicționarul explicativ al limbii române definește termenul de *tipar* drept „*Ansamblul operațiilor de tipărire a unui text; tehnica, meșteșugul de a tipări; ansamblul mijloacelor tehnice prin care se imprimă un text*” [19]. Or,

create a clear message, which would tactically facilitate the work of the prosecution authorities, we recommend the deletion of the above sentence and the use by analogy [7, 5th paragraphs of the 127th art.] of the text: “For the purpose of ensuring security, the prosecution authorities may involve subdivisions of the institutions referred to in the 5th paragraph of the 56th Article of the Criminal Procedure Code”. The identity of the persons involved by the prosecuting authorities for security purposes may be concealed and/or disguised, which shall be recorded in the report”.

We do not agree with the phrase “...draws drawings, sketches...” in the content of the 3rd paragraph of the 118th Article of the Code of Criminal Procedure. We consider it appropriate to use only the term “sketch”, which is defined in forensic literature as “a graphic representation of the situation on the scene, the position of objects and traces, the distance relationships between them, and is intended to illustrate the elements contained in the report and to supplement the other means of recording the results of the investigation on the scene” [1, p. 5].

The sketch can be made in two ways: sketch-plan and sketch-drawing.

“The sketch-plan or plan to scale implies a rigorous respect of the real proportions of the land or objects represented, as well as the distance ratios between them, reduced by a certain number of times” [25, p. 86,88].

“The sketch-drawing is made by drawing, without strict observance of the real distances and dimensions of the areas or objects represented, the location of the objects being fixed by lines or arrows with the indication below them of the measurement indices obtained” [23, p. 68].

The situation is also similar in the use of the phrase “... make casts and patterns on traces ...”. If the use of the term *mold* is understood to imply “Reproduction in plaster or other plastic material of an object [17] by casting in a pattern or mold [18]”, then the term *mold* raises questions. The dictionary of the Romanian language defines the term *printing* as “The set of operations for printing a text; the technique, the craft of printing; the set of technical means by which a text is printed” [19]. However, it is probably “printing” which is the purpose of obtaining samples. In this sense, we consider that

probabil este vorba despre „*imprimare*”, care are drept scop obținerea mostrelor. În acest sens considerăm că obținerea mostrelor pentru cercetarea comparativă nu poate fi parte componentă a cercetării la fața locului, dar reprezintă o activitate independentă reglementată de art.154-156 CPP.

În concluzie, recomandăm excluderea termenului de „*desen*” din conținutul art.118, cu păstrarea termenului de „*șchiță*” și excluderea termenul „*tipare*”.

O situație hazardată se creează în cazul examinării cadavrelor la fața locului. Cu toate că art. 118 alin.(1) utilizează sintagma „... *cadavrelor umane sau de animale*”, art. 120 CPP specifică doar noțiunea de *cadavru* și nu e clar ce fel de cadavru: uman sau animal.

Conform dicționarului explicativ al limbii române prin cadavru se înțelege „*corpul unui om sau al unui animal mort; hoit, stârv, leș*” [15].

Respectiv se creează situația, în care reieșind din genericul art. 120 CPP, este imposibil de constituit grupa operativă de cercetare cu specialiștii necesari, medic-legist/alt medic sau medic veterinar. Dacă analizăm conținutul art. 120 CPP, constatăm că nu e clar ce fel de cadavru se examinează, dar necesită prezența medicului legist sau a unui oarecare alt medic.

Situația e incertă, dat fiind faptul că norma procesuală nu clarifică al cui cadavru este examinat de medicul legist sau de un alt medic. Ori e vorba de cadavrul unui animal care va fi examinat de medicul legist sau de un alt medic, ori e vorba despre cadavrul omenesc care trebuie să fie examinat de medicul legist sau de un alt medic, inclusiv doctor-medic veterinar.

Recomandăm reformularea art.120 CPP, astfel, încât alin.(1) să reglementeze *examinarea cadavrului uman*, iar alin.(2) *examinarea cadavrului de animal*.

Cercetarea la fața locului nu reprezintă doar un procedeu complex care este foarte dificil de efectuat, dar în unele situații circumstanțele de la fața locului pot pune în pericol viața și sănătatea membrilor grupei operative de cercetare. În acest sens, din punct de vedere tactic, printre acțiunile etapei de pregătire de la fața locului se regăsește înlăturarea pericolului iminent.

Organul de urmărire penală care s-a de-

obtaining samples for comparative research cannot be part of the on-the-spot investigation, but is an independent activity regulated by the 154-156 articles of the Code of Criminal Procedure. In conclusion, we recommend excluding the term “drawing” from the content of the 118th Article, retaining the term “sketch” and excluding the term “patterns”.

A dangerous situation results in the examination of bodies on site. Although 1st paragraph of the 118th Article uses the phrase “... human or animal corpses”, 120th Article of the Code of Criminal Procedure, only specifies the notion of corpse and it is not clear what kind of corpse: human or animal.

According to the explanatory dictionary of the Romanian language, by cadaver is meant “the body of a dead human or animal; carrion, offal, corpse” [15].

This creates a situation in which, based on the wording of the 120 Article of the Code of Criminal Procedure, it is impossible to set up a task force with the necessary specialists, such as a forensic doctor/other doctor or veterinary surgeon. If we look at the content of the 120 Article of the Code of Criminal Procedure, it is not clear what kind of body is being examined, but it requires the presence of the forensic doctor or some other doctor.

The situation is uncertain, given the fact that the procedural norm does not clarify whose corpse is examined by the forensic doctor or by another doctor. Either it is the corpse of an animal that will be examined by the coroner or another doctor, or it is the human corpse that must be examined by the coroner or another doctor, including a veterinarian. We recommend the reformulation of the 120 art. of the Code of Criminal Procedure, so that the 1st paragraph regulates the examination of the human corpse, and the 2nd paragraph the examination of the animal corpse.

On-site investigation is not only a complex procedure that is very difficult to perform, but in some situations the on-site circumstances can endanger the life and health of the members of the research task force. In this sense, from a tactical point of view, among the actions of the on-site preparation stage is the removal of the imminent danger. The criminal investigation body that went to the scene of the crime may find different states of imminent

plasat la locul comiterii faptei poate constata diferite stări de *pericol iminent*, care pot conduce la noi urmări socialmente periculoase, altele decât cele produse de fapta sesizată. De aceea, acesta va trebui să înlătore pericolele iminente constatate, putând proceda, în raport de situațiile concrete, după cum urmează:

- închiderea robinetelor conductelor de gaze toxice și aerisirea spațiilor închise care conțin astfel de gaze;
- înlăturarea surselor de incendiu ori explozii;
- neutralizarea surselor de inundație;
- întreruperea circuitelor care pot produce electrocutări etc.

Aceste activități trebuie desfășurate cu respectarea, pe cât posibil, a regulilor de conservare a urmelor de la fața locului.

Legislația procesual-penală nu reglementează, cu referire la cercetarea la fața locului, acțiunile organului de urmărire penală în cazul în care există pericol pentru viața și sănătatea membrilor grupei operative de cercetare.

Realitățile ne demonstrează că viața și sănătatea reprezentanților organului judiciar pot fi supuse unor pericole care nu este posibil să fie înlăturate de sine stătător, ci doar cu implicarea unor specialiști în materia respectivă, ca exemplu: explozivă, nucleară, alte materiale radioactive etc.

Cu referire la subiectul cercetat, autorul A. Badea afirmă că „în cazul incendiilor, catastrofelor rutiere, navale sau aeriene, a accidentelor de muncă, exploziilor *tehnogene sau criminale, precum și în alte situații asemănătoare, organul de urmărire penală va sprijini la început grupele de intervenție constituite pentru salvarea unor vieți și înlăturarea altor pericole iminente. La fel se procedează și în cazul în care cercetarea la fața locului se face în locuri cu toxicitate sporită, care ar prezenta pericol de intoxicare*” [3, p.106]. În opinia noastră, cercetarea la fața locului, raportată la situația descrisă anterior, va putea fi efectuată numai după înlăturarea pericolului iminent de către specialiști în materie. Modificările locului faptei trebuie consemnate și aduse la cunoștința celor care vor efectua cercetarea la fața locului.

Ca urmare a celor relatate *supra*, recomandăm introducerea în conținutul art.118 CPP a normei ce ar reglementa acțiunile

danger, which may lead to new socially dangerous consequences, other than those produced by the reported crime. Therefore, he will have to remove the imminent dangers found, being able to proceed, in relation to the concrete situations, as follows:

- closing the taps of the toxic gas pipelines and venting the closed spaces that contain such gases;
- removing sources of fire or explosions;
- neutralization of flood sources;
- interruption of circuits that can produce electric shocks, etc.

These activities must be carried out in compliance, as much as possible, with the rules for preserving traces from the site.

The procedural legislation does not regulate, with reference to the crime scene investigation, the actions of the criminal investigation body in case there is a danger to the life and health of the members of the operative investigation group.

The realities show us that the life and health of the representatives of the judicial body can be subject to dangers that cannot be removed by themselves, but only with the involvement of specialists in the respective matter, for example: explosive, nuclear, other radioactive materials, etc.

With reference to the researched subject, the author A. Badea states that, “in the case of fires, road, naval or air disasters, work accidents, man-made or criminal explosions, as well as in other similar situations, the criminal investigation body will initially support the groups of intervention established to save lives and remove other imminent dangers. The same is done if the on-site investigation is done in places with increased toxicity, which would present a danger of intoxication” [3, p. 106]. In our opinion, the on-site investigation, related to the situation described above, will be able to be carried out only after the removal of the imminent danger by specialists in the matter. Changes to the crime scene must be recorded and brought to the attention of those who will carry out the on-site investigation. As a result of the above, we recommend the introduction in the content of 118th art. of the Code of Criminal Procedure of the rule that would regulate the actions of the representatives of the judicial body in case the life and health of the participants are in danger,

reprezentanților organului judiciar în cazul în care se află în pericol viața și sănătatea participanților, similar art. 123 alin.(3) CPP.

Complexitatea faptelor săvârșite și valorificarea rezultatelor progresului tehnico-științific impun existența unei norme cu caracter general care ar reglementa posibilitățile, limitele și condițiile de utilizare a mijloacelor tehnico-științifice în procesul penal, inclusiv în activitatea de cercetare la fața locului.

Concluzii. În baza studiului efectuat înaintăm următoarele recomandări:

- crearea unui compromis dintre lege, necesități/interesul statului și drepturile fundamentale ale omului, determinând „legislativul să caute echilibrul dintre interesul de a proteja drepturile persoanei în proces și statornicirea procedurilor eficiente de investigare a infracțiunilor;

- scopul cercetării la fața locului, reglementat de art.118 alin.(1) CPP, să distingă acțiunile de: *descoperire, examinare, fixare și ridicare*;

- în conținutul art.118 CPP termenul „*infracțiune/i*” să fie completat cu sintagma „*infracțiune/i presupus săvârșită/e*”;

- din conținutul art.118 alin.(1) să fie exclusă sintagma „... *mijloacelor materiale de probă* ...”.

- întreruperea cercetării la fața locului necesită a fi reglementată procesual în vederea evitării situațiilor excepționale și a insinuațiilor. Reglementarea ar trebui să delimiteze circumstanțele care determină întreruperea cercetării la fața locului de circumstanțele care oferă posibilitatea ridicării obiectelor și documentelor în vederea examinării ulterioare;

- reglementarea procesului de examinare a obiectelor și documentelor ridicate de la fața locului la sediul organului de urmărire penală;

- radierea frazei „*Locul cercetării poate fi înconjurat de colaboratorii organelor de menținere a ordinii publice*” și utilizarea prin analogie a textului: „În scopul asigurării securității, organele de urmărire penală pot antrena subdiviziuni ale instituțiilor prevăzute la art. 56 alin. (1) sau alte instituții. Identitatea persoanelor antrenate de organele de urmărire penală pentru asigurarea securității poate fi ascunsă sau/și deghizată, fapt care se consemnează în procesul-verbal”;

similar to the 3rd paragraph of the 123rd art. of the Code of Criminal Procedure.

The complexity of the committed acts and the capitalization of the results of technical-scientific progress require the existence of a general rule that would regulate the possibilities, limits and conditions of using technical-scientific means in the criminal process, including in the on-site research activity.

Conclusions. Based on the study carried out, we submit the following recommendations:

- creating a compromise between the law, the needs/interest of the state and fundamental human rights, causing “the legislature to seek the balance between the interest of protecting the rights of the person in the process and establishing effective criminal investigation procedures;

- the purpose of the on-site investigation, regulated by the 1st paragraph of the 118th art. of the Code of Criminal Procedure, to distinguish the actions of: discovery, examination, fixation and collection;

- in the content of the 118th art. of the Code of Criminal Procedure, the term “crime/s” should be supplemented with the phrase “crime/s allegedly committed”;

- from the content of the 1st paragraph of the 118th art. the phrase “... material means of evidence...” should be excluded.

- the interruption of the on-site investigation needs to be procedurally regulated in order to avoid exceptional situations and insinuations. The regulation should delineate the circumstances that determine the interruption of the on-site investigation from the circumstances that provide the opportunity to pick up objects and documents for further examination;

- regulation of the examination process of objects and documents taken from the scene at the headquarters of the criminal investigation body;

- the deletion of the phrase “The place of investigation can be surrounded by the employees of the public order maintenance bodies” and the use by analogy of the text: “In order to ensure security, the criminal investigation bodies can train subdivisions of the institutions provided for, in the 1st paragraph of the 56th art. or other institutions. The identity of the persons trained by the criminal investigation bodies to ensure security can be hidden and/or

- excluderea termenului de „desen” din conținutul art.118 CPP cu păstrarea termenului de „schiță” și excluderea termenului „tipare”.
- reformularea art.120 CPP, astfel, încât alin.(1) să precizeze examinarea cadavrului uman, iar alin.(2) examinarea cadavrului de animal;
- introducerea în conținutul art.118 CPP a normei ce ar reglementa acțiunile reprezentanților organului de urmărire penală în cazul în care se află în pericol viața și sănătatea participanților, similar art. 123 alin. (3) CPP;
- elaborarea normei cu caracter general care ar reglementa posibilitățile, limitele și condițiile de utilizare a mijloacelor tehnico-științifice în procesul penal, inclusiv cercetarea la fața locului.

- disguised, a fact that is recorded in the report”;
- the exclusion of the term “drawing” from the content of the 118th art. of the Code of Criminal Procedure with the preservation of the term “sketch” and the exclusion of the term “type”.
 - reformulation of the 120th art. of the Code of Criminal Procedure, so that the 1st paragraph specifies the examination of the human corpse, and the 2nd paragraph the examination of the animal corpse;
 - the introduction into the content of the 118th art. of the Code of Criminal Procedure of the rule that would regulate the actions of the representatives of the criminal investigation body in the event that the life and health of the participants are in danger, similar to the 3rd paragraph of the 123rd art. of the Code of Criminal Procedure;
 - the development of the general rule that would regulate the possibilities, limits and conditions of using technical-scientific means in the criminal process, including the on-site investigation

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Ionițoiaie C., Bercheșan V. Tratat practic de tactică criminalistică, ediția a II-a, Carpați, 1992.
2. Antoniu Gh., Volonciu N., Zaharia N. Dicționar de procedură penală. Ed. Științifică și Enciclopedică, București 1988, p. 48. 3.
3. Badea A. Unele observații cu privire la cadrul tactico-organizatoric al cercetării la fața locului. În: Revista Națională de Drept, nr. 7-9 (225-227), 2019.
4. Băloi P.C. Unele probleme privind cercetarea locului faptei. În: Probleme de medicină judiciară și de criminalistică, vol. IV, Ed. Medicală, București, 1965.
5. Cauza Keegan c. regatul Unit (18 iulie 2006, nr 28867/03, par 32-36), Disponibil: <https://www.juridice.ro/712498/scurte-considerente-cu-privire-la-evolutia-drepturilor-copilului-si-a-notiunii-de-viata-de-familie-in-jurisprudenta-cedomodificarile-aduse-procedurii-adoptiei-interne-legea-nr-273-2004-prin-legea.html> (accesat:06.02.2023).
6. Cauza Răilean c. Republicii Moldova. Disponibil: [http://www.justice.md/file/CEDO_judgments/Moldova/RAILEAN%20\(ro\).pdf](http://www.justice.md/file/CEDO_judgments/Moldova/RAILEAN%20(ro).pdf) (accesat: 31.01.2023).
7. Codul de procedură penală al Republicii Moldova: nr. 122-XV din 14 martie 2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248-251.
8. Codul penală al Republicii Moldova. Nr. 985, din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74.
9. Coman L. și Constantinescu M. Tratat practic de criminalistică, vol. I, Ed. Ministerului de Interne, 1986.
10. Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Disponibil: https://www.echr.coe.int/documents/convention_ron.pdf (accesat: 03.02.2023).
11. Decizia Curții Constituționale nr.120 din 15.12.2017 de inadmisibilitate a sesizării nr. 155g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 95 alineatul (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova (admisibilitatea probelor) (pct.24).
12. Dolea Ig. Codul de procedură penală al Republicii Moldova (comentariu aplicativ).

- Ed. a 2-a. Chișinău: Cartier Juridic, 2020.
13. Doraș S., Lupu M. Tactica efectuării cercetării locului faptei în cazul infracțiunilor de dare de mită și luare de mită. În: Закон и жизнь: Международный ежемесячный научно-практический правовой журнал - № 7, 2011. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Tactica%20efectuării%20cercetării%20locului%20faptei%20in%20cazul%20infracțiunilor%20de%20dare%20de%20mita%20si%20luare%20de%20mita.pdf (accesat: 03.02.2023).
 14. Gugu A. Cercetarea criminalistică a locului faptei în cauzele privind furturile din apartamente. Teză de doctor în drept, Chișinău. ULIM, 2010.
 15. <https://dexonline.ro/definitie/cadavru/definitii>.
 16. <https://dexonline.ro/definitie/domiciliu/definitii> (accesat: 04.01.2023).
 17. <https://dexonline.ro/definitie/mulaj/definitii> (accesat: 04.01.2023).
 18. <https://dexonline.ro/definitie/mulare/definitii> (accesat: 04.01.2023).
 19. <https://dexonline.ro/definitie/tipar/definitii> (accesat: 04.01.2023).
 20. Mowbray A. The development of positive obligations under the European Convention on Human Rights by the European Court of Human Rights. Oxford-Portland Oregon: Hart Publishing, 2004.
 21. Odagiu Iu., Luchin L., Rusnac C. Cercetarea la fața locului. Ghid practic. Chișinău: BONSOFFICES, 2013.
 22. Osoianu T. Corelația dintre protecția drepturilor omului și contracararea criminalității sau despre echilibrul dintre riscul de a condamna o persoană nevinovată și riscul de a o achita pe cea vinovată (comentariu teoretic al art.1 C.pr.pen. al Republicii Moldova). Disponibil: <https://juridicemoldova.md/6801/corelatia-dintre-protectia-drepturilor-omului-si-contracararea-criminalitatii-sau-despre-echilibrul-dintre-riscul-de-a-condamna-o-persoana-nevinovata-si-riscul-de-a-o-achita-pe-cea-vinovata-comentari.html> (accesat:03.02.2023).
 23. Osoianu T., Ostavciuc D., Odagiu Iu., Rusnac C. Tactica acțiunilor de urmărire penală. Chișinău: Cartea Militară, 2020.
 24. Poalelungi M. Obligațiile pozitive și negative ale statului prin prisma convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Autoreferatul tezei de doctor. Chișinău: USM, 2015.
 25. Sandu I. Tratat practic de criminalistică, vol. I, București, 1976.
 26. Suciuc C. Criminalistica. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1972.
 27. Гриненко А. Взаимосвязь криминалистики и уголовно-процессуального права. Disponibil: <https://mgimo.ru/upload/iblock/ce2/ce20ffc48db0c383aa1a55d5b438ad27.pdf> (accesat: 02.02.2023).

Despre autori:**Constantin RUSNAC,**

*doctor în drept, conferențiar universitar,
Catedra „Procedură penală,
criminalistică și securitate informațională”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: navrucnd1@mail.ru,
ORCID ID: 0000-0002-8122-7711*

Tudor OSOIANU,

*doctor în drept, profesor universitar,
Catedra „Procedură penală,
criminalistică și securitate informațională”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: tosoianu@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0003-1506-4501*

About authors:**Constantin RUSNAC,**

*PhD, Associate Professor,
Criminal Procedure, Forensic Science
and Informational Security Chair,
Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: navrucnd1@mail.ru,
ORCID ID: 0000-0002-8122-7711*

Tudor OSOIANU,

*PhD, university professor,
Criminal Procedure, Forensic Science
and Informational Security Chair,
Academy “Ștefan cel Mare” of the MIA,
e-mail: tosoianu@gmail.com,
ORCID ID: 0000-0003-1506-4501*